

Hämeen liiton toiminta- ja taloussuunnitelma 2024–2026 ja talousarvio 2024

Sisällysluettelo

<u>Maakuntajohtajan saatesanat</u>	3
<u>Hämeen liitto</u>	5
<u>Johdanto</u>	6
<u>Maakunnan kehittämisen lähtökohdat</u>	7
<u>Maakunnan suunnittelujärjestelmä</u>	8
<u>Hämeen liiton strategia 2020–2025</u>	9
<u>Luottamushenkilöhallinto</u>	14
<u>Maakuntavaltuuston toiminta</u>	15
<u>Tarkastuslautakunnan toiminta</u>	16
<u>Maakuntahallituksen toiminta</u>	17
<u>Maakunnan yhteistyöryhmän toiminta</u>	18
<u>Toiminta ja tavoitteet talousarviovuodelle 2024 ja suunnitelma vuodelle 2024–2026</u>	19
<u>Edunvalvonta</u>	20
<u>Kehittäminen</u>	21
<u>Yhteistyö</u>	22
<u>Yksilö – organisaatio – verkosto</u>	23

<u>Talousarvio perusteluineen vuodelle 2024 ja taloussuunnitelma vuosille 2024–2026</u>	24
<u>Talousarvion yleisperustelut ja sitovuusaste</u>	25
<u>Talousarvio vuodelle 2024</u>	26
<u>Käyttötalousosa</u>	26
<u>Käyttötalouden yksityiskohtaiset perustelut</u>	27
<u>Investointiosa</u>	30
<u>Rahoitusosa</u>	30
<u>Tuloslaskelma</u>	31
<u>Talousarviotaulukot vuodelle 2024 ja suunnitelmavuodet 2024–2026</u>	32
<u>Taulukko: Käyttötalousosa</u>	33
<u>Taulukko: Tuloslaskelma</u>	34
<u>Taulukko: Investointiosa</u>	35
<u>Taulukko: Rahoitusosa</u>	36
<u>Taulukko: Jäsenkuntien maksusuudet</u>	37
<u>Taulukko: Taseen yli-/alijäämän kehittyminen</u>	38
<u>Taulukko: Taloussuunnitelmavuodet</u>	38

Maakuntajohtajan saate 1/2

Siirrymme Hämeessä vuoteen 2024 monella tapaa haasteellisessa ja epävakaaassa tilanteessa. Vaikka alueellisella tasolla toimintaympäristön kehitys on jokseenkin ennakoitavissa, geopoliittisesta tilanteesta juontuvat tapahtumaketjut heijastuvat laajalti Eurooppaan ja Suomeen, aina Itämeren pohjaan saakka. Sota jatkuu edelleen Euroopassa ja uusien merkittäviksi paisuvien konfliktien riski Euroopan Unionin (EU) lähialueilla on suuri. Inhimillisten kärsimysten lisäksi heijastusvaikutuksia taloudelliseen toimintaympäristöön on odotettavissa erityisesti energian saralla jatkossakin.

Taloudellisesta ja energiapoliittisesta näkökulmasta vakautumista on kuitenkin tapahtunut Euroopassa. Eurooppa on selvinnyt kohtuullisen hyvin energiamarkkinoita ja globaaleja toimitusketjuja kohdanneista haasteista, mutta uusia epävarmuustekijöitä on jo vahvasti näkyvissä Lähi-idässä.

Käynnissä on globalismin aikakauden jälkeinen omavaraisuushaaste. Suomessa uusiutuvan energian rakentaminen etenee vauhdilla ja iloksemme myös Olkiluoto 3 viimein käynnistyi, helpottaen tulevan talven sähkötilannetta. Kanta-Hämeessäkin uusiutuvan energian hankkeita on lähtemässä liikkeelle. Kasvanut toimeliaisuus alaan liittyen edellyttää toimia myös Hämeen liitolta. Kehitykseen liittyen Hämeen maakuntavaltuuston käsiteltäväksi tulee marraskuussa 2023 ehdotus vaihemaakuntakaavan laadinnan aloittamiseksi, jonka pääpainopisteenä on uusiutuva energia.

Pääministeri Orpon hallituksen työ on käynnistynyt. Hämeelle merkityksellisimpänä asiana hallitusohjelmassa Suomi-rata kuopattiin ja pääradan kehittämislinjaukset vahvistuivat. Liikenne- ja logistiikka-asioiden sekä useiden, energiaa, osaamista ja kotimaista puolustusteollisuutta sekä kiertotaloutta koskevien kysymyksien osalta ohjelmassa on Hämeen näkökulmasta paljon hyviä asioita.

Ratkaisevaa on ohjelman toimeenpano ja taloudelliset resurssit sekä vakaa tahto toteuttaa ohjelmaa. Tehtävänämme Hämeessä on nyt kääntää henkinen kapasiteettimme alueen elinvoimaa ja luontoa uhanneen radan torjunnasta uusien aihoiden luomiseen ja vanhojen kärkihankkeiden maaliin saattamiseen.

Hallitusohjelmassa on kuitenkin Hämeen näkökulmasta myös paljon kysymysmerkkejä. Kaupunkipolitiikan linjaukset sekä niihin kiinnittyvät sopimusrakenteet näyttävät edelleen suosivan suurten kaupunkien agendoja. Käynnistymässä on myös valtion aluehallintouudistus, johon liittyy maakuntien aluekehitystyön näkökulmasta useita epävarmuustekijöitä. Huolia aiheuttaa myös kansallisen aluekehitysrahoituksen tulevaisuus sekä myös CAP-rahoituksen (maatalouspolitiikka) omarahoitusosuuksiin liittyvät kansalliset leikkaukset.

Maakuntajohtajan saate 2/2

Uusi kansallinen aluekehittämisspätös annetaan 2023 syksyllä. Hämeen liitossa tämä tarkoittaa vähittäistä valmistautumista myös maakuntaohjelman päivytykseen, jonka suunnittelu aloitetaan vuoden 2024 syyskaudella. Lähtökohdat ovat monella tapaa poikkeukselliset. Maakunnassa tilanne on edelleen vakaa, mutta haasteellinen. Rakennusala on koko Suomessa vakavassa kriisissä. Huolimatta siitä, että historiallisesti korot ovat nyt niin sanotulla normaalilla tasolla, kysynnän merkittävää parantumista on vaikea ennustaa ennen tilanteen vakaantumista ja Euroopan keskuspankin koronnostojen päättymistä. Rakentamisen poikkeuksellisen heikko tilanne heijastuu väistämättä myös kaupunkikehityksen vauhtiin ja uusien asumishankkeiden käynnistymiseen. Inflaatiokehitys ei lähiaikoina välttämättä taitu ennusteiden mukaisesti, sillä Lähi-Idän epävaka tilanne heijastuu väistämättä myös öljyn hintaan luoden inflaatiopaineita.

Kansallisesti demografinen kehitys ja työvoiman saatavuusongelmat haastavat alueita merkittävästi.

Tavoitteenamme Hämeessä tulee olla yksiselitteisesti maakunnan väestömäärän kääntäminen kasvuun. Muut kehittämistarpeemme ovat edelleen pitkälti ennallaan. Hämeessä tulee edelleen kyetä tunnistamaan ja priorisoimaan kehittämisen kärkiä, kansainvälistymään sekä erityisesti lisäämään merkittävästi panostuksia tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoimintaan (TKI).

Suuri haaste on myös päästä paremmin kiinni EU:n rahoitusvälineisiin ja tukea erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten pääsyä kiinni hankeverkostoihin sekä TKI-rahoitukseen.

Edunvalvonnassa ja yhteistyössä Häme toimii ensi vuonna Länsi-Suomen maakuntien puheenjohtajana. Toimintasuunnitelmassa nostetaan vahvasti esiin jo tulevaan EU:n alue- ja rakennepolitiikkaan vaikuttaminen. EU-vaikuttamisen ja läsnäolon osalta olen erittäin tyytyväinen maakunnassa luotuun ratkaisuun, jossa Hämeen EU-toimistoa ylläpidetään jatkossa laajan yhteistyön voimin.

Haluan kiittää lämpimästi Hämeen ammattikorkeakoulua, Kanta-Hämeen kuntia sekä Hämeen kauppakamaria ja Hämeen yrittäjiä yhteistyötahdosta. Pienessä maakunnassa yhteistyön tarve ja merkitys korostuvat.

Tavoitteenamme on erityisesti lisätä EU:n kansainvälisissä rahoitushauissa menestymistä ja siten lisätä rahoitussaantoa hämäläisille toimijoille ja yrityksille. Tavoitteeseen liittyen selvitetään muun muassa rahoitusagenttitoiminnan käynnistämistä.

Yhteenvetona todettakoon, että huolimatta varsin arvaamattomasta toimintaympäristöstä, nuotitus tulevalle vuodelle on varsin selkeä. Hämeen liiton rooli maakunnassa on vahvasti koheesiota ja luottamusta luova. Haluamme olla arvostettu asiantuntijakumppani ja omalta osaltamme olla tunnistamassa ja edistämässä uusien maakuntaa eteenpäin vievien innovaatioiden ja yhteistyön muotojen kasvamista.

Toni K. Laine, maakuntajohtaja

Hämeen liitto

Hämeen liitto on juureva ja arkea lähellä oleva Kanta-Hämeen maakunnan vaikuttava asiantuntija- ja kehittäjäorganisaatio, kuntayhtymä, jonka muodostavat 11 kantahämäläistä kuntaa.

Tehtävänämmme on kehittää Kanta-Hämeen maakuntaa ja valvoa sen etua Suomessa ja maailmalla.

Toimintamme perustuu jäsenkuntien valtuustojen hyväksymään perussopimukseen.

Johdanto

Vuoden loppuun mennessä maakuntavaltuuston on hyväksyttävä kuntayhtymän talousarvio ja talouden vastuut ja velvoitteet seuraavaksi kalenterivuodeksi (kuntalaki). Samassa yhteydessä valtuusto hyväksyy myös taloussuunnitelman kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarvion kiinteä yhteys taloussuunnitelmaan todetaan laissa: talousarvio on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio- ja suunnitelma laaditaan siten, että ne toteuttavat kuntayhtymän strategiaa ja sen edellytykset tehtävien hoitamiseen turvataan. Samalla hyväksytään kuntayhtymän toiminnan ja talouden tavoitteet.

Palvelutoimintaa ja investointihankkeita koskevien tavoitteiden asettaminen sekä niiden edellyttämä menojen ja tulojen budjetointi tehdään talousarvion käyttötalousosassa ja investointiosassa. Tuloslaskelmassa osoitetaan tulo- ja rahoituksen riittävyys käyttömeneihin ja poistoihin. Rahoitusosassa on yhteenveto rahanlähteistä ja käytöstä.

Kuntayhtymän perussopimuksen mukaan maakuntavaltuusto hyväksyy syyskokouksessaan Hämeen liiton seuraavan vuoden talousarvion ja kolmea tai useampaa vuotta koskevan taloussuunnitelman.

Maakuntavaltuusto hyväksyy talousarviossa sitovat toiminnan ja talouden tavoitteet sekä niiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot (Hämeen liiton hallintosääntö). Talousarviosta päättäessään maakuntavaltuusto määrittelee, mitkä ovat sen sitovina hyväksymät toiminnan tavoitteet.

Toiminta- ja taloussuunnitelma 2024–2026 ja talousarvio 2024 toteuttavat Hämeen liiton strategiaa, jonka valtuusto hyväksyi 25.11.2019.

Maakuntahallitus hyväksyy talousarvioon perustuvan työohjelman. Siinä päätetään tarkemmista toimista ja seurannasta, joilla päästään valtuuston asettamiin tavoitteisiin. Maakuntahallitus seuraa toiminta- ja taloussuunnitelman toteutumista.

Maakunnan kehittämisen lähtökohdat

Kanta-Hämeen maakunta on kasvu- ja kehitysmahdollisuuksiltaan yksi Suomen parhaimmista alueista.

Maakunnassamme on erikoistuttu elintarvikkeiden ja metallituotteiden valmistukseen ja metallin jalostukseen. Näiden lisäksi bio- ja kiertotalous, jätteenkeräys, -käsittely ja loppusijoitus sekä tukku- ja vähittäiskaupan toimialat korostuvat työllistävinä aloina. Alueellamme on myös merkittävää puolustusteollisuuden toimintaa ja alan osaamista.

Työllisyyden suhteen Kanta-Hämeen tilanne on valoisampi kuin monissa muissa maakunnissa. Työllisyysaste on yli maakuntien keskiarvon ja työttömyys on ollut alle valtakunnallisen keskiarvon. Pitkäaikaistyöttömyys on vähentynyt merkittävästi koronavuoden 2022 jälkeen.

Työvoimapula on kuitenkin edelleen haasteena, tämä näkyy erityisesti sosiaali- ja terveysalalla sekä ravintola- ja palvelualoilla. Talouden osalta korkean inflaation ja ostovoiman heikkenemisen vaikutukset alkavat olla nähtävissä. Erityisesti rakennusala on kärsinyt näistä haasteista myös Kanta-Hämeessä.

Korkeasta potentiaalista ja hyvästä maantieteellisestä sijainnistaan huolimatta Kanta-Hämettä vaivaa negatiivinen väestönkehitys, joka johtuu pääosin syntyvyyden vähenemisestä. Tämä trendi tulee aiheuttamaan tulevaisuudessa paineita työvoiman saatavuudelle ja huoltosuhteelle. Maakunnan veto- ja pitovoimaa asukkaista, yrityksistä, matkailijoista ja työpaikoista tulee vahvistaa entisestään, samoin on pyrittävä löytämään ratkaisuja työvoima- ja osaajapulaan. Myös viennin osuutta ja tutkimus-, kehitys- ja innovaatiointensiteettiä (TKI) on kasvatettava.

Maakunnan suunnittelujärjestelmä

Kestävän kasvun Häme perustuu maakuntamme avaintoimijoiden yhteiseen tahtotilaan Hämeen kehittämisestä. Tavoitteenamme on vahvoihin veturiyrityksiin nojautuen ja tiiviissä yhteistyössä yritysrajojen kanssa vahvistaa suunnitelmallisesti Hämeen TKI-toimintaa ja osaamista sekä kehittää sitä tukevaa infrastruktuuria.

Kestävän kasvun Häme 2022–2025 -maakuntaohjelma on osa tätä kokonaisuutta ja se sisältää maakuntamme mahdollisuuksiin ja tarpeisiin, kulttuuriin ja muihin erityispiirteisiin perustuvat kehittämisen tavoitteet. Maakuntaohjelma on samalla älykkään erikoistumisen strategiamme. Se on talouden muutosprosessi, jossa tehdään viisaita ja välillä ankariakin valintoja maakunnan omiin vahvuuksiin perustuen. Niukkoja resursseja keskitetään harvempiin ja vaikuttavampiin hankkeisiin.

Keskitymme Hämeessä sellaisiin hyviin asioihin, joissa olemme vahvoja tai voimme tulla sellaisiksi, ja jotka ovat toteutettavissa ja rahoitettavissa.

Maakunnan aluesuunnittelua ohjaava Kanta-Hämeen maakuntakaava 2040 määrittelee maakunnan maankäytön pitkän ajanjakson kehittämisen suuntaviivat. Maakuntakaava luo maankäytölliset edellytykset maakuntaohjelmassa linjattujen toimenpiteiden toteuttamiselle.

Hämeen liiton strategia 2020–2025.

Maakunnan palveluksessa – asiantuntijuus intohimona

Hämeen liiton perustehtävä

Hämeen liitto on kansanvaltaiseen päätöksentekoon tukeutuva Kanta-Hämeen maakunnan vaikuttava asiantuntija- ja kehittäjäorganisaatio.

Hämeen liiton perustehtävään on määritelty kolme elementtiä:

- Lähtökohtana ja perustana kansanvaltainen päätöksenteko.
- Vaikuttavuus, asiantuntemus ja kehittäminen.
- Maantieteellinen asemointi Kanta-Hämeeseen.

Arvot toimintamme perustana

Tulevaisuus

Luomme rohkeasti suuntaa ja aistimme tulevaa.

Tasapuolisuus

Luottamuksesta arvoa.

Yhteistyö

Yhdessä sisulla.

Asiantuntemus

Asiantuntijuus intohimona.

Kohti tavoitteita

Maakunnan paras ja Euroopan kärkeä edunvalvojana, kehittäjänä, yhteistyön tekijänä ja työpaikkana.

Tavoitteemme on viritetty riittävän kunnianhimoisiksi. Haluamme olla maakunnan paras, mutta se ei vielä riitä – haluamme olla myös Euroopan kärkeä.

Samalla viestimme, että elämme kansainvälistä arkea. Strategiatyön aikana tavoitteet ja toiminnan kärjet ovat ryhmittyneet edunvalvonnan, kehittämisen ja yhteistyön tehtävien ympärille. Lisäksi haluamme olla hyvä ja haluttu työpaikka.

Sanat ovat tekoja

Hämeen liiton toiminnan kärjet 2020–2025

Edunvalvonta

- Olemme terävä, kyvykäs, valmis ja vahvasti argumentoiva edunvalvoja.
- Tiedostamme EU-politiikan mahdollisuudet ja olemme mukana Suomen ja EU: Hanketuki ja konsortiot välisessä keskustelussa.
- Tunnistamme valtakunnan politiikan oleelliset prosessit ja pelaajat – kehen vaikutetaan ja kenen kanssa.
- Viestimme vaikuttaa tavoittamalla oikeat kohderyhmät oikeaan aikaan.

Kehittäminen

- Teemme ankaria valintoja ja kokoamme entistä määrätietoisemmin kehittämisen sisältöjä.
- Ohjaamme strategisesti maakunnan hankesalkkua.
- Luomme kasvun edellytyksiä ja kestäväen elämäntavan ja kehityksen perustaa.

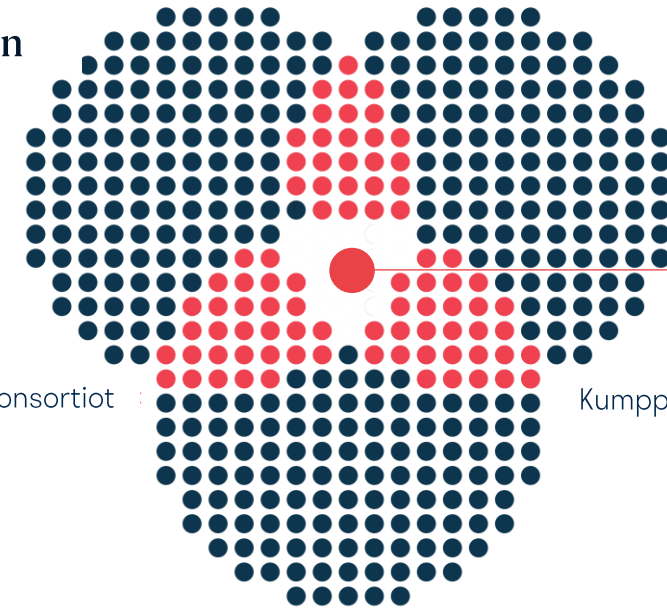
Yhteistyö

- Tunnistamme kasvun tärkeät toimijat, joiden resurssit yhdistetään ja kohdistetaan tehokkaasti.
- Rakennamme systemaattisesti kilpailukyvyyn kannalta oleellisia verkostoja ja alustoja.
- Tuotamme yhteistyöpalveluita kolminapaisen maakunnan yhdessä sopimiin tehtäviin.
- Uskomme kansanvaltaisen päätöksenteon voimaan.

Kehittäminen

Argumentit

Edunvalvonta

Asiantuntijuus
intohimona.

Kumppanuudet

Yhteistyö

Yksilö – Organisaatio – Verkosto

- Hämeen liiton työntekijät ovat kehittämisen mestareita.
- Hämeen liitossa jokaisella on vastuu ja lupa kehittää ja laajentaa omaa asiantuntijuuttaan.
- Hämeen liiton kova kunnianhimon taso kannustaa ponnistelemaan
- Hämeen liiton työkulttuuri on viritetty palvelemaan tiedon ja tiedolla johtamista.
- Viestintä tukee onnistumistamme ja kehittymistämme.

Luottamushenkilöhallinto.

Maakuntavaltuusto, tarkastuslautakunta, maakuntahallitus ja maakunnan yhteistyöryhmä.

Maakuntavaltuuston toiminta

Hämeen liiton ylintä päätösvaltaa käyttää maakuntavaltuusto, jossa on 54 jäsentä. Maakuntavaltuutetut ja varavaltuutetut ovat omien kuntiensä kunnanvaltuuston jäseniä.

Jäsenkuntien edustajainkokous valitsi 27.8.2021 maakuntavaltuuston jäsenet ja heille henkilökohtaiset varajäsenet vuoden 2021 kuntavaalien tulokseen perustuen. Jäsenet edustavat maakuntavaltuustossa jäsenkuntiaan.

Valtuuston keskeinen tehtävä on päättää maakunnan kehittämistä ohjaavista strategisista linjauksista, suunnitelmista, toimintaohjelmista ja maankäytön alueellisista suunnitelmista. Se käsittelee ja hyväksyy vuosittain Hämeen liiton toiminta- ja taloussuunnitelman ja talousarvion. Se myös ohjaa resurssien kohdentamista asettamalla talousarviovuoden toiminnalle tavoitteet.

Valtuusto hyväksyy tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen, jossa valtuuston asettamien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumista arvioidaan.

Tarkastuslautakunnan toiminta

Maakuntavaltuusto valitsi syyskuussa 2021 tarkastuslautakunnan omaa toimintakauttaan vastaavaksi ajaksi. Tarkastuslautakunnan jäsenet ovat ja varajäsenet ovat maakuntavaltuuston jäseniä.

Tilintarkastajaksi maakuntavaltuusto on valinnut TALVEA Julkishallinnon palvelut Oy:n.

Tarkastuslautakunta vastaa Hämeen liiton hallinnon ja talouden tarkastuksesta ja sen järjestämisestä. Lautakunta arvioi valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumista ja seuraa, että kuntayhtymän tilintarkastus toteutetaan hyvän kunnallisen tilintarkastustavan edellyttämällä tavalla.

Maakuntahallituksen toiminta

Maakuntavaltuusto valitsi syyskuussa 2021 yksitoista jäsentä maakuntahallitukseen Hämeen liiton perussopimuksen mukaisesti. Jäsenet valittiin maakunnan kolmelta seutukunnalta väestömäärien suhteessa.

Hallituksen muodostamisessa noudatettiin vuoden 2021 kuntavaalien poliittista äänijakaumaa maakunnassa. Hallituksen toimikausi on sama kuin valtuustolla.

Maakuntahallitus valvoo kuntayhtymän etua, edustaa sitä ja tekee sen puolesta sopimukset. Sen tehtävänä on valmistella ja tehdä esitykset valtuustolle kaikista keskeisistä strategisista suunnitelmista ja asioista, liiton toiminta- ja taloussuunnitelmasta ja talousarviosta sekä muista valtuuston käsittelyyn menevistä asioista. Lisäksi hallitus vastaa valtuuston päätösten täytäntöönpanosta.

Valtuuston asettamien tavoitteiden saavuttamiseksi maakuntahallitus antaa toimintalinjaukset Hämeen liiton toiminnalle. Se seuraa asetettujen tavoitteiden toteutumista osavuosikatsauksissa.

Hallitus käsittelee kehittämishankkeille muun muassa Euroopan aluekehitysrahaston varoista myönnettäväksi tulevat tuet.

Luottamushenkilöhallinto

Maakunnan yhteistyöryhmän toiminta

Maakuntahallitus asetti maakunnan yhteistyöryhmän (MYR) 15.11.2021 § 195. MYR koostuu maakunnan kehittämisen kannalta tärkeimmistä yhteistyötahoista ja valtionhallinnon organisaatioista seuraavasti:

1. Maakunnan kunnat ja Hämeen liitto, 8 jäsentä
2. Ohjelmia rahoittavat valtion viranomaiset ja muut yhteistyöryhmän tehtävien kannalta merkittävät valtionhallintoon kuuluvat organisaatiot, 8 jäsentä
3. Maakunnan kehittämisen kannalta keskeiset tahot kuten työmarkkina- ja elinkeinojärjestöjä, kansalaisyhteiskuntaa kuten ympäristö, tasa-arvo- ja syrjimättömyyden edistämistä edustavia järjestöjä sekä muita alueen erityispiirteiden kannalta keskeisiä tahoja, 8 jäsentä

MYR toimii kumppanuuselimenä Euroopan alue- ja rakennepolitiikan ohjelman osalta 2021/1060, art. 8. Ryhmästä ja sen tehtävistä säädetään laissa (756/2021/toimeenpanolaki) ja valtioneuvoston asetuksessa (797/2021) alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin (EU) alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanosta.

MYR työskentelee maakuntavaltuuston toimikauden ajan. Hämeen liitto saa toiminnan kustannuksiin tukea EU:n rakennerahastojen teknisestä tuesta, joten MYR:n kustannukset kohdennetaan projektitoiminnan kustannuspaikalle omalle projektilleen.

Toiminta ja tavoitteet 2024 ja suunnitelma 2024–2026

Toiminta ja tavoitteet 2024

Edunvalvonta.

Hyödynnämme maan hallitusohjelman tarjoamat mahdollisuudet Kanta-Hämeen kehittämiseksi parhaimmalla mahdollisella tavalla.

Tiivistämme edunvalvontaa muiden maakuntien, etenkin Länsi-Suomen maakuntaliittojen kanssa.

Hämeen liitto aktivoi aiempaa enemmän jäsenkuntien ja liiton edunvalvontayhteistyötä.

Vaikutamme tulevan EU:n ohjelmakauden valmisteluun Kanta-Hämeen näkemyksillä.

Teemme vaikuttavaa, napakkaa ja kohdennettua edunvalvonnan viestintää.

Mediayhteistyömme ja vuoropuhelu medioiden kanssa on aktiivista, jatkuvaa ja vaikuttavaa.

Kehittäminen.

Olemme Kanta-Hämeen tiedolla johtava asiantuntija, joka tukee maakuntamme kuntien kehittämistä ja maankäyttöä.

Tuemme Kanta-Hämeen kaksoisiirtymää (green transition, digital transition)

Valmistaudumme vaihemaakuntakaavan käynnistämiseen.

Teemme maakunnan TKI-toiminnasta vaikuttavampaa, kansainvälisempää ja yrityslähtöisempää.

Vahvistamme ekosysteemistä toimintaa koko aroverkostossa.

Viestinnän keinoin motivoimme, osallistamme ja lisäämme tietoisuutta Hämeen liiton toiminnasta.

Häme EU Officen kautta vahvistamme maakunnan EU- ja rahoitusosaamista suoraan EU:lta haettavien rahoitusten osalta.

Yhteistyö.

Rakennamme viestinnän keinoin luottamusta demokratiaan ja päätöksentekoon sekä yhteyksiä kotimaassa ja kansainvälisesti.

Luomme yhteydet vaaleissa valittuihin europarlamentaarikkoihin ja heidän avustajiinsa.

Häme EU Office toimii omassa roolissaan ylläpitäjien maakunnallisena yhteistyön alustana.

Hämeen vaalipiirin kansanedustajien, Hämeen liiton ja Päijät-Hämeen liiton kanssa tehtävä työ tuottaa lisäarvoa maakunnan kehittymiselle.

Vauhditamme maakunnan kehittäjiä, elinkeinotoimijoiden ja vaikuttajaorganisaatioiden yhteistä vuoropuhelua ja kehitysnäkymän luomista.

Toimimme tiiviisti osana Kanta-Hämeen kuntasektoria tekemällä maakuntaa hyödyttävää yhteistyötä omistajakuntiemme kanssa.

Yksilö – organisaatio – verkosto.

Olemme vaikuttava tiedolla johtamisen asiantuntija- ja kehittäjäorganisaatio, jossa jokaisella on vastuu ja lupa kehittää ja laajentaa omaa asiantuntijuuttaan.

Käynnistämme Hämeen liiton strategian 2020–2025 päivityksen vuonna 2024.

Ylläpidämme ajantasaista sopimus-, asianhallinta- ja arkistojärjestelmää, jotka toimivat liiton toiminnan kivijalkana.

Kehitämme liiton toimintaa lainsäädännön edellyttämin uudistuksin sekä tarvittavilla hallintosäännön ja ohjeistuksen muutoksilla.

Talousarvio perusteluineen vuodelle 2024 ja taloussuunnitelma vuosille 2024–2026

Talousarvion yleisperustelut ja sitovuusaste

Hämeen liiton talousarvio laaditaan kuntalain ja kirjanpitolain edellyttämällä tavalla. Toimintasuunnitelmassa esitetään toiminnalliset tavoitteet sekä niiden toteuttamiseksi osoitettavat resurssit. Kuntalain mukaan kuntayhtymän toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota, johon on sisällytettävä käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa. Talousarvion sekä siihen mahdollisesti tehtävät muutokset päättää valtuusto.

Käyttötalousoosassa maakuntavaltuusto hyväksyy sitovasti toimintakatteen seuraaville tulosalueille:

- Luottamushenkilöhallinto (valtuusto, tarkastuslautakunta ja hallitus)
- Operatiivinen toiminta
- Projektit

Hämeen liiton hallinnoimat projektit tukevat liiton tavoitteiden saavuttamista ja tehtävien toteuttamista. Niiden talousarviot yhteensä esitetään erikseen ulkopuolisen kohdennetun rahoituksen ja siitä seuraavan projektikohtaisen seuranta- ja raportointitarpeen vuoksi.

Talousarvio vuodelle 2024

Hämeen liiton lakisääteisen toiminnan taloudellisen perustan muodostavat jäsenkuntien maksut liitolle. Jäsenmaksujen muodostama taloudellinen perusta asettaa raamit Hämeen liiton toiminnalle ja sille asetettaville tavoitteille.

Käyttötalousosa

Käyttötalousosan toimintatuotoissa jäsenkuntien maksuosuudet vuonna 2024 ovat yhteensä 2.150.500 euroa. Kuntakohtaiset maksuosuudet voivat hieman muuttua, mikäli verotulojen kertymien suhteissa tapahtuu jäsenkuntien välillä muutoksia. Kuntien maksut käytetään luottamushenkilöhallinnon ja operatiivisen toiminnan toimintakulujen kattamiseen. Projektitoiminta rahoitetaan pääasiassa ulkopuolisella projektirahoituksella.

Kuntakuntakohtaiset jäsenmaksut määräytyvät viimeisimmän tiedossa olevan verovuoden kunnallis- ja yhteisöverokertymien suhteen mukaisesti.

Jäsenkuntien maksuosuudet vuodelle 2024 on esitetty taulukossa. Hämeen liitto on säilyttänyt jäsenkuntien maksuosuuksien kasvun kuntatalouden yleistä menokehitystä maltillisempana. Jäsenkuntien maksuosuuksia on korotettu vuonna 2023 palkkaratkaisun ja kustannustason yleisen nousun vuoksi.

Vuoden 2024 jäsenkuntien maksuosuuksia ei varsinaisesti nosteta, mutta mahdollisen vaihemaakuntakaavan laatimisen johdosta vuoden 2024 maksuosuuksiin tulee hienoinen määräaikainen vaihemaakuntakaavan toteutukseen korvamerkittävä nousu.

Käyttötalouden yksityiskohtaiset perustelut 1/3

Luottamushenkilöhallinto

Luottamushenkilöhallinto sisältää maakuntavaltuuston, tarkastuslautakunnan ja maakuntahallituksen toimintatuotot ja -kulut. Talousarviossa on varauduttu luottamushenkilöiden kokous- ja vuosi-palkkioiden, matkakorvausten, ansionmenetykskorvausten sekä muiden kokouskustannusten maksamiseen.

Maakuntavaltuusto kokoontuu vuonna 2024 kahteen varsinaiseen kokoukseen, kevätkokoukseen ja syyskokoukseen. Niiden lisäksi varaudutaan yhden valtuustoseminaarin kustannuksiin.

Tarkastuslautakunta varautuu pitämään viisi kokousta. Lisäksi varaudutaan sopimuksen mukaisesti tilintarkastuspalkkioihin sekä lautakunnan jäsenten ajankohtaiskoulutukseen.

Maakuntahallituksen osalta talousarviossa on varauduttu yhteentoista kokouskertaan vuonna 2024. Lisäksi on varauduttu hallituksen työseminaarin pitämiseen.

Luottamushenkilöhallinnon toimintakuluihin vuodelle 2024 on varattu yhteensä 135 000 euroa. Vastaavasti myös jäsenkuntien jäsenmaksuja kohdennetaan luottamushenkilöhallintoon 135 000 euroa, joka muodostaa luottamushenkilöhallinnon toimintatuotot.

Käyttötalouden yksityiskohtaiset perustelut 2/3

Operatiivinen toiminta

Liiton operatiivinen toiminta on organisoitu kolmelle vastuualueelle:

- Edunvalvonta
- Kehittäminen
- Yhteistyö

Vastuualueiden määrärahat ovat yhteisiä. Myös operatiivinen työ tavoitteiden saavuttamiseksi ylittää merkittävässä määrin liiton vastuualueiden rajat.

Operatiivisen toiminnan toimintakulut vuonna 2024 arvioidaan olevan yhteensä 2 009 900 euroa. Operatiivisen toiminnan toimintatuotot ovat yhteensä 1 991 000 euroa. Jäsenkuntien maksuosuuksia kohdennetaan operatiiviseen toimintaan 1 915 500 euroa.

Henkilöstökulut 1 431 700 euroa muodostavat 71 prosenttia operatiivisen toiminnan kuluista. Palvelujen ostoihin on varattu 490 600 euroa ja niiden osuus on 24 prosenttia operatiivisen toiminnan toimintakuluista.

Palveluiden ostoihin sisältyvät muun muassa asiantuntija- ja konsultti-, ICT- sekä talous- ja henkilöstöhallinnon palveluiden hankinnat, painatusten ja ilmoitusten kustannukset, posti- ja telepalvelut, puhtaanapito, rakennusten ja koneiden kunnossapito sekä liiton yhteistoimintaosuuksien rahoitus.

Käyttötalouden yksityiskohtaiset perustelut 3/3

Projektit

Hämeen liitto voi ottaa toteutettavakseen Hämeen liiton strategian mukaisia projekteja, jotka edistävät maakunnan kehittämiseksi asetettujen tavoitteiden saavuttamista ja jotka ovat sellaisia, joiden toteuttaminen liiton hallinnoimana on tarkoituksenmukaista maakunnan näkökulmasta.

Vuonna 2024 projektien toimintatuotot ovat 551 001 euroa ja toimintakulut samoin 551 001 euroa. Projektien menot katetaan lähes kokonaan erillisellä projektirahoituksella, joten projekteilla ei ole vaikutusta jäsenkuntien maksuosuuksiin.

Investointiosa

Investointiosassa ei esitetä tehtäväksi uusia varauksia.

Rahoitusosa

Rahoitusosassa ei ole sitovia määrärahoja. Rahavarojen muutos on -18 400 euroa.

Tuloslaskelma

Vuodelle 2024 laaditussa talousarviossa toimintatuottoja on laskettu kertyvän yhteensä 2 677 001 euroa. Toimintatuotoista 80,3 prosenttia on jäsenkuntien maksuosuuksia, joita on laskettu saata-van yhteensä 2 150 500 euroa. Tukien ja avustusten määrä on 457 001 euroa.

Talousarvion mukaiset vuoden 2024 toimintakulut ovat 2 695 901 euroa. Toimintakuluista henkilöstökulujen osuus on 1 692 536 euroa eli 63 prosenttia. Henkilöstökuluihin sisältyvät henkilökunnan palkkojen ja sivukulujen lisäksi luottamushenkilöiden palkkiot sivukuluineen.

Palvelujen ostojen osuus kuluista on 863 250 euroa eli 32 prosenttia. Aineiden ja tarvikkeiden hankintojen osuus on 25 850 euroa (1 prosenttia) ja muiden toimintakulujen osuus 114 265 euroa (4 prosenttia) toiminta-kuluista.

Vuoden 2024 toimintatuottojen ja -kulujen erotus, toimintakate, on -18 900 euroa ja vuosikate -18 400 euroa. Vuoden 2024 tilikauden tulokseksi tulee suunnitelman mukaan -25 207 euroa ja poistoerojen muutosten jälkeen vuonna 2024 Hämeen liitolle ei kerry yli- tai alijäämää.

Talousarviotaulukot vuodelle 2024 ja suunnitelmavuosille 2024–2026

Taulukko: Käyttötalousosa

		Tilinpäätös	Talousarvio		Muutos-%	Taloussuunnitelma	
		2022	2023	2024	TA 2024- TA 2023	2025	2026
Luottamushenkilöhallinto							
	Toimintatulot	130 000	135 000	135 000	0 %	140 000	140 000
	Toimintamenot	112 764	135 000	135 000	0 %	140 000	140 000
	Toimintakate	22 236	0	0		0	0
Operatiivinen toiminta							
	Toimintatulot	2 068 986	1 966 500	1 991 000	1,2 %	2 012 244	2 012 244
	Toimintamenot	2 259 066	1 985 400	2 009 900	1,2 %	2 031 144	2 031 144
	Toimintakate	-190 080	-18 900	-18 900	0,0	-18 900	-18 900
Projektit							
	Toimintatulot	1 825 043	313 342	551 001	75,8 %	292 500	192 500
	Toimintamenot	1 825 043	313 342	551 001	75,8 %	292 500	192 500
	Toimintakate	0	0	0		0	0
Yhteensä							
	Toimintatulot	4 029 029	2 414 842	2 677 001	10,9 %	2 444 744	2 344 744
	Toimintamenot	4 196 873	2 433 742	2 695 901	10,8 %	2 463 644	2 363 644
	Toimintakate	-167 844	-18 900	-18 900	0,0	-18 900	-18 900

(valtuuston sitovuustaso tummennettu)

Taulukko: Tuloslaskelma

	Tilinpäätös	Talousarvio		Taloussuunnitelma	
	2022	2023	2024	2025	2026
Toimintatuotot	4 029 029	2 414 842	2 677 001	2 444 744	2 344 744
Myyntituotot	2 001 499	2 056 500	2 150 500	2 207 244	2 107 244
Tuet ja avustukset	1 822 642	318 342	457 001	197 500	197 500
Muut toimintatuotot	204 888	40 000	69 500	40 000	40 000
Toimintakulut	4 196 874	2 433 742	2 695 901	2 463 644	2 363 644
Henkilöstökulut	2 938 111	1 679 514	1 692 536	1 687 844	1 687 844
Palvelujen ostot	942 626	630 828	863 250	624 000	524 000
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	44 032	33 750	25 850	35 600	35 600
Muut toimintakulut	272 105	89 650	114 265	116 200	116 200
Toimintakate	-167 845	-18 900	-18 900	-18 900	-18 900
Rahoitustuotot ja -kulut	6 927	500	500	500	398
Vuosikate	-160 918	-18 400	-18 400	-18 400	-18 502
Suunnitelmanmukaiset poistot	-6 808	-6 807	-6 807	-6 072	-3 834
Tilikauden tulos	-167 725	-25 207	-25 207	-24 472	-22 336
Poistoeron muutos	5 208	5 207	5 207	4 472	2 336
Varausten muutos	0	0	0	0	0
Rahastojen muutos	46 705	20 000	20 000	20 000	20 000
Tilikauden yli/alijäämä	-115 812	0	0	0	0

Taulukko: Investointiosa

Toimielin: Maakuntahallitus
Tehtävä: Operatiivinen toiminta

	Tilinpäätös	Talousarvio		Taloussuunnitelma	
	2022	2023	2024	2025	2026
Menot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Tulot	0,00				
Nettomenot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Taulukko: Rahoitusosa

		Tilinpäätös	Talousarvio		Taloussuunnitelma	
		2022	2023	2024	2025	2026
Toiminnan rahavirta						
Vuosikate		-160 917	- 18 400	- 18 400	- 18 400	- 18 502
Satunnaiset erät	+/-					
Tulorahoituksen korjauserät	+/-					
Investointien rahavirta						
Investointimenot	-					
Rahoitusosuudet investointimenoihin	-					
Pysyvien vastaavien						
Hyödykkeiden luovutustulot	-					
Toiminnan ja investointien rahavirta		-160 917	- 18 400	- 18 400	- 18 400	- 18 502
Rahoituksen rahavirta						
Antolainauksen muutokset						
Antolainauksen lisäys	-					
Antolainauksen vähennys						
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	+					
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-					
Lyhytaikaisten lainojen muutos	+/-					
Oman pääoman muutokset						
Muut maksuvalmiuksien muutokset		-695 227				
Rahoituksen rahavirta		0	0	0	0	0
Rahavarojen muutos		-856 144	- 18 400	- 18 400	- 18 400	- 18 502
Lainakanta 31.12.		-	-	-	-	-

Taulukko: Jäsenkuntien maksuosuudet vuodelle 2024

	Kunnallisverot	Yhteisövero	Verot		Maksuosuus	Vaihemaakunta- kaava	Maksuosuus yht.
	2021 euro	2021 euro	Yhteensä euro	%	2024	2024	2024
Forssa	54 258 326	6 639 092	60 897 418	8,56	175 523	8 560	184 083
Hattula	36 817 481	2 194 182	39 011 663	5,48	112 367	5 480	117 847
Hausjärvi	31 372 057	1 868 680	33 240 737	4,67	95 758	4 670	100 428
Humppila	6 841 187	719 779	7 560 966	1,06	21 735	1 060	22 795
Hämeenlinna	264 469 980	30 813 962	295 283 942	41,50	850 958	41 500	892 458
Janakkala	61 478 217	4 149 698	65 627 915	9,22	189 056	9 220	198 276
Jokioinen	18 237 250	2 315 354	20 552 604	2,89	59 259	2 890	62 149
Loppi	27 873 762	3 048 657	30 922 419	4,35	89 197	4 350	93 547
Riihimäki	111 298 951	14 677 973	125 976 924	17,70	362 939	17 700	380 639
Tammela	21 492 778	2 522 111	24 014 889	3,38	69 307	3 380	72 687
Ypäjä	7 922 768	516 965	8 439 733	1,19	24 401	1 190	25 591
Yhteensä	642 062 757	69 466 453	711 529 210	100,00	2 050 500	100 000	2 150 500

Luottamushenkilöhallinto	135 000
Operatiivinen toiminta	1 915 500
Vaihemaakuntakaava	100 000
Projektit	0
Yhteensä	2 150 500

Lähde: Verohallinto 7.11.2022

Taulukko: Taseen yli-/alijäämän kehittyminen

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Taseen yli-/alijäämä, 1000 €	885	1023	1038	1257	1257	1257	1258	1258	1 259

Taulukko: Taloussuunnitelmavuodet

	Tilinpäätös	Talousarvio		Taloussuunnitelma	
	2022	2023	2024	2025	2026
Luottamushenkilöhallinto	135 000	135 000	135 000	140 000	140 000
Operatiivinen toiminta	1 866 400	1 915 000	1 915 500	1 961 244	1 961 244
Vaihemaakuntakaava	0	0	100 000	100 000	0
Projektit	0	0	0	0	0
Yhteensä	2 001 400	2 050 500	2 150 500	2 201 244	2 101 244

HÄMEEN LIITTO
Regional Council of Häme

Asiantuntijuus
intohimona.